

Grčija: zemljepisno delila na S, Sr, J del. **1.)SEVERNA:** se je delila na **a) Epir:** Gorata in zaostla pokrajina, prebivalci= polbarbari, "dodona" =eno najstarejših grških prenočišč

b) Tesalija: bogata tesalska ravnina=dobri življ. pogoji, prevl. konjereja, oljke, vinska trta., med tesal.in makedonijo :Olimp (2917) =bogovi **2.)SREDNJA IN JUŽNA:** pokrajini Atika z Atenami & pokr. Beocija s tebami. V pokr. Foksis=> "**delfi**"= najpomemb.grško prenočiš. Proti zahodu Etolija in Akarnanija. Srednjo Grčijo je z **južnim** delom (polotokom peloponezom) Povezovala **6,5 km široka Korintska ožina** (istmos) PELOPONEZ: razdeljen na Arkadijo, Argolido,AhajoElido,Mesenijo in Lakonijo z gl.mestom **Sparto** (najmočnejše m. na pel.) grki naselili: **EGEJSKO MORJE:** -dve veliki skupini otokov: **Kikladi** (v kikl. Otočju: -Delos= svetišča & trgovina s sužnji -Paros=bel marmor) in **Sporadi.** (v spor.otočju: -Rodos=trgovina. -Kos=rojst. kraj zdravnika Hipokrata, znano grško zdravilišče.) **Evboja:** nasproti Atike ležeč največji otok v egejskem morju. Pomembnejši otoki : Lesbos na severu(roj.kraj pesnice Sapfo) Naskos in Samos na jugu. **JONSKO MORJE:** pomembna otoka: Pomembna otoka: Korkira(krf), Itaka (rojstni kraj Odiseja) Najv. otok je bil **Kreta.** Grčija je imela **malo** naravnih bogastev. Izjema bili: **rudniki sebra v Laurionu v Atiki, rud.železa v Lakoniji.** Grčija =**obmorska dežela.** Noben kraj oddaljen od morja več kot 90 km.na vzhodu obala razširjena= primerna za pristanišča. Zahodna ob.=monolitna. Po morskih poteh v grčijo prihajale **Višje razvite kulture vzhoda.** prihajale tudi po kopnem: Morski ožini **dardanele** in **bospor.** Pod vplivom spoznavanja pridobivanja kovine in pridelovanja žita, gradnje mest; razvila: GRŠKA KULTURA: **prva visoka kultura v Evropi.** Grki sami sebe imenovali HELENI, svojo deželo pa HELADO. Rimlj. Grke imenovali Graeci(graecija). Z kovinami (baker&bron) sta trgovina in kultrua dobili nov zagon. Nastali: **Kretska in mikenska kultura**(na obe močno vplivale visoke civilizacije egipta, mezopotamije in male Azije). **KRETA:** središče Družbenega, gospodarskega in kulturnega življ: **palače.** močne Družine s sedežem v mestnih palačah tudi **vladale.** Najpomem. Kretski vladar: **Minos**(vladal v knososu). Po vladarju je A.evans Razdelil kretske zgo. **V staro, srednje in pozno minojsko obdobje.** **Trgovina:**glavna gospodarska panoga.z močno mornarico so si V sredozemlju ustvarili **pomorski monopol** (thalassokratia.) Uvažali kovino, primanjkovalo bron in kositra, največji razcvet je Kreta doživela v 16. in 15. stol. Pred kristusom. **KRETSKA KULTURA:** Na kult. Vplivala sproščena družbena ureditev, umetniki radi Upodabljali prizore iz rasti&živalskega sveta. Vsakdanjega življenj. Pa tudi radožive ženske. To posebej velja za **kretske slikarstvo,** Začelo se je razvijati v **srednjem minojskem** obdobju.najbolj Priljub. barvi rdeča, sinjemodra. Med dosežke kr.obrtnikov Spadajo tudi **keramika,pečatniki,posode, okusno oblikovan nakit.** Na slikah in simbolih pogosto srečujemo **bike,** so simboli plodnosti in so predstavljali središče verskih kultov kretskega sveta. **Propad minojske civilizacije:** okoli leta 1450 pr.kr. na kr. Vdrli Ahajci. Minojska civ. Razvijala naprej samo še v knososu., izbruhnil je Leta 1450 vulkan na otoku Thera, uničil cvetoče poljedelstvo in rod. Zem. **MIKENE:** okoli leta 2000.pr.kr. so s severa, čez makedonijo in trakijo Začela vdirati v grčijo **indoevropska plemena.** Razvila sta se **pragrški Jezik in narod,** (homer ga je v svojih delih imenoval **Ahajci.**)okoli leta 1600 pr. Kr. Na Peloponezu nastale nedovisne države, (vladali kralji). Prvo mesto zasedala **mikenska država,** največja. Poleg te bila pom. Mala kraljestva v **Tirisu**(argolida), **Pilosu**(zah.obala peloponeza), **Iolkosu** (tensalija) in **Atenah.**trgovali s sicilijo, rodosom, ciprom itd.. **Propad mikenske civilizacije:** okoli leta 1150 pr.kr. s severa udrli **Dorci** ,uničili mikensko kulturo.z njihovim prihodom v grčiji začenja **Obdobje grškega temnega veka.** (12-8 stol. Pred kr.)

TROJA: tretje kulturno središče bronaste dobe, pov. .z grčijo (gr. ILION) , ležala v severovzhodnem delu Male Azije, na hribu Hissarlik južno od Dardanel.prebivalstvo naselilo okoli L.3200 pr.kr. Mesto imelo **izjemno strateško lego,** nadzorovalo je trgocsko pot, Po kateri sta si Eu& Azija imenjvali dobrine(posebej kovine). Na vrhuncu moči trojav 2.tisočletju pr. Kr, to je kazalo navzven Močno obzidje, znotraj pa z dograditvijo velike notranje dvorane: **Mégarona,** kjer je imel kralj svoj prestol. Bogato mesto je privlačilo Zavojevalce.združena ahajska kraljstva(takrat na vrhuncu moči) So pod vostom mikenskega kralja Agamemnoma 1184 pr. Kr. Napadla in zavzela mesto, le to nikoli opomoglo. **Schliemann** je V troji izkopal najrazličnejše predmete: sekire, bronasto, glinasto,

Zlato in srebrno posodo, bodala, zlat in srebrn nakit, miken. Keram.

Naseljevanje in preseljevanje Grkov: temno obdobje : pozabila Pisava, zamrla trgovina, družba ukvarjala z kmetijstvom, pojavi se Železo, začne se železna doba. **Dorci** so na poti proti jugu trčili Na Jonce in Eolce. zasedli so Peloponeški otok z izjemo osrednjega Dela. pozneje še Kreto, Melos , Tera in južni obalni pas male azije z Otokom rodosom (**dorida**) tu je bilo najbolj razvito mesto Halikarnas. Najbolj znani dorski polis bili Sparta in Korint. vdor Dorcev je **Eolce** Presekal na dvoje. na severu držali v Tesaliji, na jugu pa v Beociji. Pomembno eolsko mesto = Tebe. Med eolskima pokrajinama Naselili z severozahodnimi grki, ki so se istočasno selili z Dorci. **Sever so obvladovali Eolci, sredino jonci, jug pa Dorci.** Selitev grkov je imela dolgoročne posledice. egejsko morje je postalo notranje grško morje. Naseljenci v mali Aziji prišli v stik z višje razvitimi kultur. Vzhoda, prek njih prihajala nova spoznanja, pospešila so kulturni, Znanstveni in družbeni razvoj grčije.